

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ

Грабовий А. К.

кандидат педагогічних наук, доцент

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Аналіз літературних джерел засвідчує, що підготовка вчителя нової генерації базується на засадах компетентісного підходу [1; 3]. Поділяючи точку зору Н. В. Кузьміної [2, с.83] щодо видів діяльності вчителя, нами виокремлено групи експериментально-методичних компетенцій майбутніх учителів хімії щодо організації та проведення хімічного експерименту в загальноосвітніх навчальних закладах.

I. Експериментально-методичні компетенції майбутніх учителів хімії щодо організації та проведення демонстраційного експерименту в загальноосвітніх навчальних закладах:

- 1) *гностично-методичні компетенції*: а) визначити доцільність використання демонстрацій на уроках хімії; б) визначати місце демонстрацій у структурі уроку; в) визначати відповідність змісту демонстрацій темі уроку, віковим особливостям учнів;
- 2) *конструктивно-методичні компетенції*: а) добирати до уроку демонстрації; б) планувати умови безпечного проведення демонстрацій; в) планувати умови безпечного проведення демонстрацій; в) планувати умови забезпечення наочності демонстрацій; г) складати конспект уроку з використанням демонстраційних дослідів;
- 3) *організаційно-методичні компетенції*: а) готувати демонстраційні досліди до уроку; б) демонструвати досліди; в) постановка проблеми за допомогою дослідів; г) постановка проблеми, що розв'язується за допомоги демонстраційних дослідів;
- 4) *комунікативно-методичні компетенції*: а) створювати психологічний настрій щодо сприймання учнями демонстраційних дослідів; б) моделювати за допомоги рівнянь хімічних реакцій демонстраційні досліди; в) організовувати бесіду з учнями на основі демонстраційного експерименту;
- 5) *рефлексивно-методичні компетенції*: а) аналізувати зміст демонстраційних дослідів; б) аналізувати свою

діяльність щодо демонстрування дослідів; в) аналізувати уроки з використанням демонстраційних дослідів.

II. Експериментально-методичні компетенції майбутніх учителів хімії щодо організації та проведення лабораторних дослідів в загальноосвітніх навчальних закладах: 1) *гностично-методичні компетенції*: а) визначати доцільність використання лабораторних дослідів на уроках хімії; б) визначати місце лабораторних дослідів у структурі уроку; 2) *конструктивно-методичні компетенції*: а) планувати умови безпечного проведення лабораторних дослідів; б) планувати умови забезпечення наочності лабораторних дослідів; в) планувати постановку проблеми, що розв'язується за допомоги лабораторних дослідів; 2) планувати проблему, що створюється за допомоги лабораторних дослідів; д) планувати бесіду з учнями на основі проведених лабораторних дослідів; е) складати комплект уроку з використанням лабораторних дослідів; 3) *організаційно-методичні компетенції*: а) готувати лабораторні досліди до уроку; б) проводити інструктаж про порядок роботи та правила безпеки життєдіяльності учнів; в) постановка проблеми за допомоги лабораторних дослідів; г) постановка проблеми, що розв'язується за допомоги лабораторних дослідів; 4) *комунікативно-методичні компетенції*: а) створювати психологічний настрій щодо сприймання учнями лабораторних дослідів; б) організовувати бесіду з учнями на основі виконаних лабораторних дослідів; в) організовувати учнів складати звіт про виконані досліди; 5) *рефлексивно-методичні компетенції*: а) аналізувати зміст лабораторних дослідів; б) аналізувати звіти учнів про виконані лабораторні досліди; в) організовувати свою діяльність щодо організації учнів виконувати лабораторні досліди; г) аналізувати уроки з використанням лабораторних дослідів.

III. Експериментально-методичні компетенції майбутніх учителів хімії щодо організації та проведення практичних робіт в загальноосвітніх навчальних закладах: 1) *гностично-методичні компетенції*: а) визначати мету та завдання практичної роботи; 2) *конструктивно-методичні компетенції*: а) розробляти план проведення практичної роботи; б) розробляти зміст бесіди

щодо перевірки готовності учнів до практичної роботи; в) готувати поточний інструктаж з безпеки життєдіяльності учнів; г) передбачати умови безпечного проведення дослідів; д) передбачати форму звіту учнів про виконану практичну роботу; е) скласти конспект уроку – практичної роботи; 3) *організаційно-методичні компетенції*: а) перевіряти наявність, якість комплектів обладнання, реактивів до практичної роботи; б) проводити перевірку готовності учнів до практичної роботи; в) проводити інструктаж про порядок виконання роботи та правила безпеки життєдіяльності учнів; г) проводити облік практичних умінь і навичок учнів; д) організовувати учнів щодо складання звіту про виконану практичну роботу; 4) *комунікативно-методичні компетенції*: а) проводити бесіду щодо з'ясування готовності учнів до практичної роботи; 5) *рефлексивно-методичні компетенції*: а) аналізувати зміст практичної роботи; б) аналізувати звіти учнів про виконану роботу; в) аналізувати діяльність учнів на практичній роботі; г) аналізувати свою діяльність на уроці – практичній роботі; д) аналізувати уроки – практичні роботи.

Необхідно зазначити, що проведення дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування експериментально-методичних компетенцій майбутніх вчителів хімії в системі вищої освіти. Подальшої розробки потребує визначення рівнів сформованості відповідних компетенцій майбутніх учителів хімії.

Список використаних джерел

1. Бурчак Л. В. Формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя хімії в системі вищої освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец.: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. В. Бурчак. – Полтава, 2011. – 20 с.
2. Кузьмина Н. В. Очерки психологи труда учителя / Н. В. Кузьмина. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1967. – 183 с.
3. Шалашова М. М. Непрерывность и преемственность измерения химических компетенций учащихся средних общеобразовательных школ и студентов педагогических вузов : автореф. дисс. на соискание уч. степени докт. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (химия)» / М. М. Шалашова. – М., 2009. – 41 с.